

Redengevende omschrijving boerderijcomplex

De Lange Dreef 6 te Rijsbergen (gemeente Zundert)

Redengevende omschrijving boerderijcomplex

De Lange Dreef 6 te Rijsbergen gemeente Zundert

drs. Elke de Rooij

Objectgegevens

Adres : De Lange Dreef 6
Plaats : Rijsbergen
Postcode : 4891 SC

Kadastraal : ZDT D 818

Eigendom : fam. Bogaert

Algemene gegevens

Oorspronkelijke functie : boerderij, bakhuis, schuur
Huidige functie : woonhuis, gastenverblijf, schuur
Bouwjaar : boerderij 1934 en 1955, gastenverblijf
circa 1832, schuur XXa
Bezoekdatum : 18 december 2012

Beschrijving

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

In het buitengebied ten noordoosten van Rijsbergen ligt het gehucht Kaarschot. Het gebied kent een lange geschiedenis, waarin de watermolen aan de beek de Aa of Weerij een belangrijke rol speelt. De Lange Dreef maakt deel uit van het gehucht. In de eerste bocht die de straat maakt vanaf de Kaarschotsestraat, bevindt zich een voormalig boerderijcomplex, dat bestaat uit een voormalige kortgevelboerderij, een gastenverblijf en een langsdeelschuur. De boerderij ligt op enkele meters van de straat, met de kopgevel van het voorhuis naar het noordoosten. De nokas is derhalve haaks op de straat gericht. Het gastenverblijf ligt ten westen van de boerderij, op enkele meters afstand. Het gebouw is eveneens met de nokas haaks op de straat gesitueerd en ligt ten opzichte van de straat wat verder naar achteren dan de boerderij. Achter het gastenverblijf ligt de langsdeelschuur, ook met de nokas haaks op De Lange Dreef. Het erf is toegankelijk via een oprit die tussen de boerderij en het gastenverblijf doorloopt tot aan de schuur.

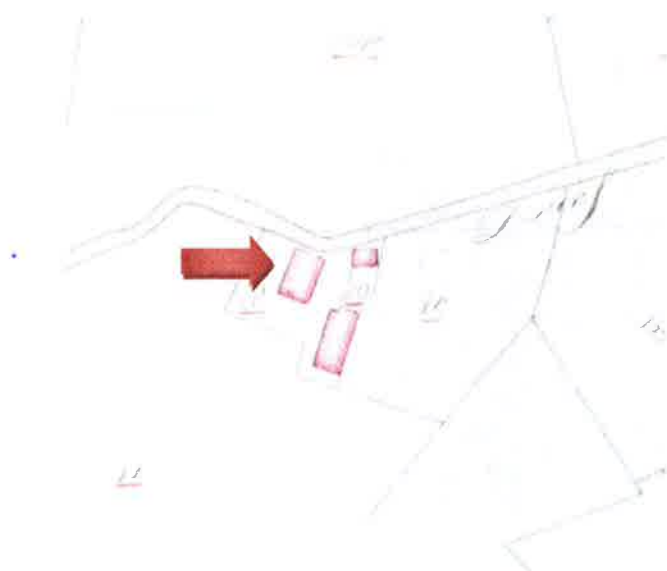
Op het Kadastraal Minuutplan van 1811-1832 staat op deze locatie reeds een complex ingetekend. Het bestaat uit een huis, een schuur en een kleiner gebouwtje, vermoedelijk een bakhuis. De gronden waren in bezit van een bakker. Op het Minuutplan is het grootste gebouw vanwege de uitgesneden hoek herkenbaar als de (Vlaamse) schuur. Het andere gebouw was destijds het woonhuis en bevindt zich op de plaats van het huidige gastenverblijf. Hoewel het gebouw door de jaren heen vrij fors is vernieuwd, is het in de basis vermoedelijk nog hetzelfde huis. Volgens de overlevering stamt het uit 1832. De Vlaamse schuur die op de het Minuutplan staat is vermoedelijk aan het begin van de twintigste eeuw vervangen door de huidige langsdeelschuur, die tevens oudere balken bevat. Topografische kaarten illustreren deze ontwikkeling, hoewel de kaarten niet altijd even actueel zijn. Op het Bonneblad van 1921 staat de oude schuur nog ingetekend, terwijl deze toen waarschijnlijk al was vervangen. De schuur en het voorhuis van de boerderij, dat in 1934 werd gebouwd, zijn beide te zien op de kaart van 1938. Het huidige achterhuis werd aan het gebouw toegevoegd in 1955.

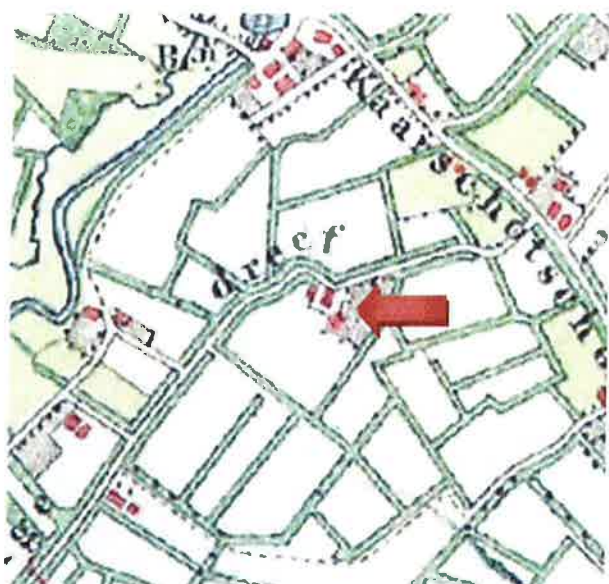
De betreffende locatie in het buitengebied ten noordoosten van Rijsbergen.
Bron: Google Earth

Een luchtfoto van het boerderijcomplex. Bron: Google Earth

*Op het Kadastraal Minuutplan van 1811-1832 staan drie gebouwen op de locatie ingetekend. De rode pijl duidt het huidige gastenverblijf aan.
Bron: www.watwaswaar.nl*

Oe het Bonneblad van 1900 is alleen het kleine gebouw verplaatst. Bron: www.watwaswaar.nl

Het Bonneblad van 1921 toont dezelfde situatie. De schuur is nog niet ingetekend. Bron: www.watwaswaar.nl

De Topografische Kaart van 1938 laat zowel de schuur als het nieuwe voorhuis (rood) zien. Bron: www.watwaswaar.nl

Het eenlaags voorhuis met rechthoekige plattegrond is opgetrokken in rode baksteen en gemetseld in Noors verband met een witte kalkvoeg. Het trasraam en siermetselwerk zijn donkerder gevoegd. Het gebouw wordt afgedekt door een zadeldak met nieuwe blauwe OVH pannen. Het eenlaags achterhuis op rechthoekige plattegrond is iets breder dan het voorhuis. Het dak volgt dezelfde helling en eindigt derhalve wat lager. De gevels zijn gemetseld in Noors verband en geslemp. De plint is gepleisterd en zwart geschilderd. Het volume wordt afgedekt door een zadeldak met een wolfeind, voorzien van blauwe muldenpannen. Ter hoogte van de voorgevel en op de scheiding van het voor- en achterhuis steken gemetselde schoorstenen door de nok. Het houtwerk heeft de kleuren crèmewit en donkergroen. De openingen zijn voorzien van een nieuwe invulling, tenzij anders vermeld.

Het eenlaags gastenverblijf met rechthoekige plattegrond heeft strak gepleisterde gevels met een zwart geschilderde plint. Het gebouw wordt afgedekt door een vernieuwd dak met blauwe OVH pannen. Door het voorste dakvlak steken twee gemetselde schoorstenen, een van recente aard in rode baksteen en de ander ouder, van felrode Belgische baksteen (machinaal). Ook hier heeft het houtwerk de kleuren crèmewit en donkergroen. Alle openingen zijn voorzien van een nieuwe invulling.

De eenlaags langsdeelschuur is deels opgetrokken in felrode Belgische baksteen, gemetseld in kruisverband met kalkvoeg, en deels in gepotdekselde delen. De achtergevel is bekleed met ijzeren golfplaten. Het gebouw is voorzien van twee langsbeuken en wordt afgedekt door een zadeldak met golfplaten, dat ter hoogte van de zijbeuken knikt.

*Gastenverblijf**Langsdeelschuur*

Boerderij

Voorgevel

De topgevel heeft een symmetrische indeling. In het midden bevindt zich onder een rondboog een oorspronkelijke houten paneeldeur met ruitje en vernieuwd halfrond bovenlicht met glas-in-loodvulling. De dorpel is van granito. Om de deur is een omlijsting gemetseld. Aan weerszijden bevindt zich een T-venster met glas-in-loodvulling in het bovenlicht, een hardstenen lekdorpel en houten luiken. Boven de vensters is een strek gemetseld. De verdieping bevat twee vierruits vensters met hardstenen lekdorpels die worden gekoppeld door uitspringende lagen siermetselwerk. De twee vensters zijn onder een gezamenlijke strek geplaatst. Op de hoeken van de gevel zijn smalle schouders gemetseld. Langs de dakrand is een uitkraging met een bloktand gemetseld. De dakrand wordt afgedekt door een rollaag. In de top bevindt zich de schoorsteen, die aan vier zijden is voorzien van siermetselwerk in de vorm van een console/druiventros.

Voorgevel

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel van het achterhuis bevat van links naar rechts een loopdeur met een glasplaat in de opening, een vierruits venster, een loopdeur zoals genoemd, een venster zoals genoemd, twee gekoppelde vierruits vensters en een loopdeur met vier ruiten. Boven de openingen is een rollaag gemetseld, onder de vensters eveneens. De linkerzijgevel van het voorhuis bevat links een smal enkelruits venster met glas-in-lood bovenlicht, een hardstenen dorpel en een luik. Rechts is een doorzonraam terug gerestaureerd naar een T-venster met hardstenen lekdorpel en houten luiken. Boven de vensters is een strek gemetseld. Bij het achterhuis is onder de dakvoet een niet-oorspronkelijke goot aanwezig. Bovenaan de gevels van het voorhuis bevindt zich een houten gootlijst. Het dak van het achterhuis bevat drie dakramen, dat van het voorhuis twee.

Linkerzijgevel achterhuis

Linkerzijgevel voorhuis

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel van het voorhuis bevat twee T-vensters met hardstenen lekdorpels en houten luiken onder strekken. Op de scheiding van voor- en achterhuis is een lage regenwaterput gemetseld. Het achterhuis bevat van links naar rechts een enkelruits venster, een vierruits venster, een houten loopdeur met ruitje, een vierruits venster, een loopdeur met een glasplaat in de opening en een vierruits venster. Boven de openingen is een rollaag gemetseld, onder de vensters eveneens. Bij het achterhuis is onder de dakvoet een niet-oorspronkelijke goot aanwezig. Bovenaan de gevels van het voorhuis bevindt zich een houten gootlijst. Zowel in het dak van het voorhuis als in het dak van het achterhuis zijn twee dakramen aanwezig. Voor de gevel bevindt zich een betonnen waterput.

Rechterzijgevel voorhuis en put

Rechterzijgevel achterhuis

Achtergevel

De achtergevel bevat op de begane grond in het midden een getoogde deel deur onder een korfboog. In de opening is terugliggend een pui geplaatst. Aan weerszijden van de opening bevat de gevel een vierruits venster. De verdieping bevat in het midden een staand enkelruits raam op de plaats van het voormalige hooiluik. Aan weerszijden is een vierruits venster aangebracht. Boven de openingen is een rollaag gemetseld, onder de vensters eveneens. Langs de dakranden is een gesmeerde zoom aangebracht. Onder het wolfeind bevindt zich een niet-oorspronkelijke goot.

Achtergevel

Interieur

De indeling van het voorhuis is herkenbaar gebleven, ondanks een aantal wijzigingen. Direct achter de voordeur bevindt zich een ruime hal en een trap naar de verdieping. De trappaal is voorzien van houten consoles. Vanuit de hal komt men in de voormalige keuken/herd, die weer toegang biedt tot een slaapkamer en de kelder. In de herd is een grote schouw aanwezig met geprofileerde schouwlijst op consoles en een rookkast. De tegels in de schouw zijn niet oorspronkelijk. De vloertegels zijn dat wel. In de kelder liggen rode plavuizen op de vloer. De rest van de ruimte is gepleisterd en wit gekalkt. In de hoek bevindt zich een pekelduip. De meeste deuren zijn vernieuwd en daarbij voorzien van een glas-in-lood bovenlicht. In het voorhuis is een oorspronkelijk balkenplafond aanwezig. Op de verdieping zijn oorspronkelijke spanten, waarvan de hanenbalken zijn vernieuwd en opgehoogd. In het achterhuis zijn twee stalen liggers in de lengte in het gebouw geplaatst. Deze dragen de vloer van betonnen delen.

Schouw in de herd

Stalen ligger in het achterhuis

Gastenverblijf

Voorgevel

Als voorgevel wordt in dit geval de kopgevel aan de straat aangehouden. Deze bevat links een getoogd vierruits stalen venster met lekdorpeltegels en rechts een vierruits venster van hout, eveneens met lekdorpeltegels. Op de verdieping bevindt zich een kleiner getoogd vierruits stalen venster met lekdorpeltegels.

Voorgevel

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel van het gastenverblijf bevat vijf houten vierruits vensters met lekdorpeltegels en rechts een houten loopdeur met een glasplaat in de opening. Bovenaan de gevel bevinden zich enkele muurankers. Het dakvlak bevat behalve de schoorstenen geen bijzonderheden.

Linkerzijgevel

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel bevat van links naar rechts een groot getoogd stalraam met roedenverdeling en lekdorpeltegels, een loopdeur met zes ruiten en twee stalramen zoals beschreven. Bovenaan de gevel bevinden zich enkele muurankers. Het dakvlak bevat twee dakvensters.

Rechterzijgevel

Achtergevel

De begane grond bevat twee houten vierruits vensters met lekdorpeltegels. Op de verdieping bevindt zich een houten luik. De opening is gevuld met een vierruits venster en voorzien van lekdorpeltegels. Ter hoogte van de gordingen zijn muurankers op de gevel aanwezig.

Achtergevel

Interieur

Het interieur van het gastenverblijf is grotendeels vernieuwd. Tussen de langsmuren bevinden zich rood geschilderde oude houten liggers, die in het midden worden ondersteund door nieuwe houten staanders. Het is de vraag in hoeverre de liggers op deze plaats oorspronkelijk zijn. Het balkenplafond dat zich boven de oude balken bevindt is niet oorspronkelijk. Voor in het gebouw is een kleine schouw aanwezig op de plaats waar zich voorheen de broodoven bevond. De oven was aan de buitenzijde tegen de gevel aan gemetseld.

Interieur gastenverblijf met oude ligger

Schouw / voormalige broodoven

Schuur

Voorgevel

De voorgevel van de schuur is vernieuwd en voorzien van gepotdekselde delen. De linkerzijbeuk bevat een dubbele houten deur. Rechts hiervan bevinden zich de hogere houten deeldeuren. Daarnaast is weer een lagere dubbele houten deur aanwezig. In de rechter zijbeuk bevindt zich een houten loopdeur. De verdieping bevat twee vierruits houten ramen. Langs de dakrand is een houten daklijst aangebracht, in de top een gesneden makelaar.

Voorgevel

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel bevat links in een gemetseld gedeelte vier betonnen stalramen. Daarna volgt een houten loopdeur en een blind gepotdekseld gedeelte. Onder de dakvoet bevindt zich een goot van recente aard.

Linkerzijgevel

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is geheel gemetseld en bevat vier tweeruits betonnen stalramen onder rollagen. Onder de dakvoet bevindt zich een goot van recente aard.

Rechterzijgevel vanaf de voorzijde

Achtergevel

De achtergevel is grotendeels bekleed met ijzeren golfplaten. Links bevindt zich ter hoogte van de zijbeuk een dubbele deur, in het midden bevinden zich twee staande enkelruits ramen onder rollagen, rechts daarvan de deel deur en geheel rechts een drieruits stalraam, een loopdeur en een tweeruits betonnen stalraam. De top bevat een twee driehoekige ramen met roedenverdeling. De dakrand is met ijzeren golfplaten bekleed.

Achtergevel vanaf de linkerzijde

Achtergevel vanaf de rechterzijde

Interieur

Het gebint en de spanten van de langsdeelschuur zijn nog oorspronkelijk. Een aantal balken is mogelijk hergebruikt. Op de dekbalkgebinten, die met pen-en-gat verbindingen in elkaar zitten, staan telmerken in de vorm van Romeinse cijfers. Naast de deel bevindt zich een houten zoldering. De wand tussen de linkerzijbeuk en de deel is oorspronkelijk en bevat voerluiken. De oorspronkelijke dakbedekking van stro/riet is nog zichtbaar aan de binnenzijde.

Langsdeel

Spant

Waardering

Cultuurhistorische waarden

Het voormalige boerderijcomplex is als geheel cultuurhistorisch van belang als uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van het gehucht Kaarschot. Het gastenverblijf is van bijzonder cultuurhistorisch belang als oudste onderdeel van het complex.

De boerderij is van belang als voorbeeld van de typologische (door)ontwikkeling van de kortgevelboerderij in de jaren 1930 en 1950. De schuur is van belang als voorbeeld van de typologische doorontwikkeling van de Vlaamse schuur naar langsdeelschuur aan het begin van de twintigste eeuw.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

De boerderij is van architectuurhistorisch belang als voorbeeld van een boerderij in een bouwtrant die karakteristiek is voor de jaren 1930. Detailleringen zijn subtiel en bevinden zich met name in het metselwerk. De schuur is van belang als voorbeeld van een streekeigen langsdeelschuur in eenvoudige materialen. Het gastenverblijf heeft enige architectuurhistorische waarde als oudste onderdeel van het complex in streekeigen bouwtrant. .

Situationele en ensemblewaarden

De drie gebouwen zijn van betekenis als essentieel onderdeel van het voormalige boerderijcomplex. De objecten zijn van beeldbepalende betekenis voor het aanzien van de omgeving.

Gaafheid en herkenbaarheid

De objecten zijn van belang wegens de gaafheid van de hoofdvorm en de indeling. In de boerderij zijn zowel in het interieur als het exterieur nog oorspronkelijke detailleringen aanwezig, maar veel oorspronkelijk materiaal is ook verdwenen en vernieuwd. Dit geldt voor alle drie de gebouwen, hoewel bij het gastenverblijf naar verhouding de afleesbaarheid het meest is aangetast.

Zeldzaamheid

Vanwege de aanwezigheid van de boerderij, de schuur en de voormalige woning is sprake van relatieve zeldzaamheid.

plan 6 : Zundert
aanvrager : fam. Bogaert, ---, ---
bouwplan : cultuurhistorische waarde
bouwadres : Lange Dreef 6, Rijsbergen ---
bouwsom : ± € 1,00
ontwerper : ---
advies : Gespreksnotitie

datum : 18-2-2013
bwt.nr. : ---
doss.nr. : ---
beh. : 1

Geacht college,

In de vergadering van 18-02-2013 is het verzoek van de fam. Bogaert voorgelegd aan de geïntegreerde welstand-monumentencommissie. Dhr. en mevr. Bogaert waren in de vergadering aanwezig en hebben het verzoek toegelicht.

De aanvragers verzoeken om een heroverweging m.b.t. de monumentale waarden van het complex. Het complex heeft nu geen monumentale bescherming.

Op basis van het rapport van het monumentenhuis kan worden geconstateerd dat er in elk geval sprake is van een cultuurhistorisch waardevol ensemble. Uit historisch kaartmateriaal blijkt dat de huidige opzet van het complex al in het begin van de negentiende eeuw herkenbaar terug te vinden is. De bouwmassa's hebben een traditionele vorm die past bij bebouwing uit deze tijd, hoewel delen van de bebouwing onmiskenbaar van jongere leeftijd zijn. Gebouwen en erfinrichting vormen een samenhangend geheel.

Aanvragers geven aan dat, gelet op de aanwezigheid van gebouwdelen met een grote ouderdom, het complex een beschermde status verdient. De commissie kan dit op basis van de huidige informatie niet beoordelen. Zij adviseert de gemeente dan ook nader onderzoek, d.m.v. een oriëntatie ter plekke.

Namens de commissie,
de rayonarchitect,

Ir. J.P.A. Ahsmann

het commissielid,

J. Oostveen arch AvB/BNB